

Dr. Vándor P. Gotfrid

Fejzetek Assisi Szent Ferenc harmadik rendjének
történetéből

Különös tekintettel
a Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett
rendtartományra

P. Pintér György

volt hispanomnak,
septovinciálisomnak,
jelenlegi kusztoomnak
szeretettel és tisztelettel

Kézirat
1989

Bp., 1989. V. 18.

P. Gotfrid
ofm.

Előszó

Idősödő életem utóbbi évtizedében monográfiák írásával foglalkoztam. Papi tevékenységem mindenkorai főfoglalkozása az ima, a lelkipásztorkodás és az ifjúság, nevezetesen a ferences kispapság nevelése volt. Utóbbi évtizedemben a tanításra fordított idő erősen csökkent, így több lehetőség maradt az elmélyülésre, a kutató munkára, az eredmények leírására és ezáltal megőrzésére.

Rendünk életéből azokat az eseményeket igyekszem rögzíteni, amelyeket ha sikerül a jövő számára megőrizni, ezzel is a tanítás nagy munkáját folytatom.

Hiszen a történelem azt tanítja: "Aki becsukja szemét a múlt előtt, az vak marad a jelen előtt is."

Először "A Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett ferences rendtartományi kispapnevelés történetével" foglalkoztam (Kézirat, Budapest, 1980). Ezt követte "Az oltárépítő ferencesek munkálkodása" (Kézirat, Budapest, 1985). Harmadik munkám "A váci ferences Kapisztrán-nyomda története" (Kézirat, Budapest, 1987). A negyedik rendalapító Atyánk világban élő és dolgozó harmadik rendje történetének ismertetése, főként az 1950-es évre vonatkozóan, amikor a magyar szerzetesrendektől az állam megvonta a működési engedélyt.

Első munkáim a szakemberek véleménye szerint is jól sikerültek és hasznosak. Ettől bátorítva fogok jelen tanulmányom megírásához.

Egy lelki könyvben olvastam, hogy a középkorban katolikus misszionáriusok Japánban jártak, majd kiűldözték őket. Évszázadok múltával új misszionáriusok érkeztek a Felkelő Nap országába és csodálkozásukra az őslakosok közül sokan szépen tudták és imádkozták az Üdvözlégy Máriát. A honnan és hogyan kérdéseikre megtudták, hogy a szülők gyermekeiknek adták át Mária tiszteletét és szeretetét. - Valami ehhez hasonlóan reménykedhetünk. - Ahol évtizedekkel ezelőtt szerették és tisztelték Assisi Szent Ferencet, sőt követték is őt, oda hosszú évek múltával is bátran mehetünk, és könnyen találhatunk követőkre...

Szent Ferenc három legnagyobb alkotása

Poverelló 1182-ben született és meghalt 1226-ban. Munkálkodásának kezdete és vége között három legnagyobb alkotása háromtagozatú rendjének megalkotása volt.

Ferenc a huszadik éve felé közeledett, amikor hallotta az Úr szavát: "Ferenc, javítsd ki házamat, mert roskadozik!" A kereső, a kutató ifjú szó szerint értelmezte az isteni szöveget, és hozzáfogott az elhagyatott templomok javításához. Már a harmadik templomocskát javította, de lelke még mindig nyugtalan, boldogtalan és tovább kereső volt.

1209. február 24-én az általa helyrehozott Porciunkula kápolnában hallgatta az aznapi evangéliumot: "Menjetek és hirdessétek: Közel van a mennyek országa. A betegeket gyógyítsátok meg, a halottakat támasszátok fel, a leprásokat tisztítsátok meg, a gonosz lelkeket űzzétek ki. Ingyen kaptátok, ingyen is adjátok. Űvetekbe ne szerezzetek se arany-, se ezüst-, se rőpénzt. Ne vigyetek magatokkal az útra tarisznyát, se két ruhát, se sarut, se botot. A munkás ugyanis megérdemli a bérét." (Mt 10,7-10.)

Ekkor Isten Szegénykéje azonnal megértette, neki nem kőtemplomokat, hanem az élő, eleven templomokat kell építenie, s nyomban koldusruhát öltött magára, útra kelt és elkezdődött apostoli élete.

Ferencet sokan megcsodálták, kevesen kinevették, még kevesebben követtek. De így is hamarosan megszületett első rendje, amelynek kezdetben az Assisi Bűnbánók nevet adta, majd később alázatától ösztönözve Kisebb Testvéreknek nevezte őket.

Amikor az első kis csapat létszáma, Ferencet is beleértve, tizenkettőre növekedett, a Poverelló szükségesnek látta, hogy intézményéhez Krisztus földi helytartójának engedélyét kérje. Ez - a legáltalánosabb vélemény szerint - az 1209. év tavaszán történt.

Ferenc, a rend részére egy-két éven belül, szabályokat is írt, melyeket III. Honorius pápa 1223-ban ünnepélyesen, azaz bullával is jóváhagyott.

Az első rend a férfiak lelki igényeit elégítette ki. De Poverelló a női lelkekre is hatással volt. Ezek számára megalapította második rendjét, mely az assisibéli hölgyeket vonzotta a Szeráfi Atya lelkisége felé. Egy főnemes leánya Scifi Klára, Isten Szegénykéje példájától láng- gyulladva elhatározta, hogy elhagyja a világot, és él tisztaságban, szegénységben és engedelmisségben. A Rendalapító tanácsára 1212. év virágvasárnap éjszakáján Porciunkulába szökött, ahol Ferenc kezébe letette a hármast fogadalmat.

Hugolin bíborosnak, Poverelló barátjának közbenjárására a Szentszék jóváhagyását még ebben az esztendőben a második rend tagjai, a klarisszák is megkapták.

Szent Ferenc fiai és Szent Klára leányai nem hagyták tétlenségben Assisi családost férfait és hölgyeit sem, akik a ferences közösség tagjai akartak lenni. Isten Szegénykéjének lelkében ekkor egy olyan gondolat született, amely a XI. században a bencésekénél, a XII. században pedig a premonstreiekénél már megtalálható volt. Lelkében megszületett a ferences harmadik rend gondolata.

A Szent ünnepének zsolozsmájában ezt olvassuk: "Poverelló három rendet alapított, az elsőt a Kisebb Testvérek Rendjének nevezte, a másodikat Szegény Úrnőknek, a harmadikat pedig Bűnbánóknak."

A harmadik rend keletkezésének helye és ideje nem annyira biztos,

mint az első kettőé. Csúpn a legbiztosabbnak látszó véleményyt említjük meg. A családós férfiak és nők rendje Cannarában, Porciuncula közelében, 1221. május 16-án született meg.

E háromtagozatú rend alapítása óta világszerte - a szélrőzsa minden irányában - megtalálható.

A harmadik rend szabályai

Az alább felsorolt szabályokat - Hugolin bíboros közreműködésével 1221-ben - Szent Ferenc atyánktól kaptuk, melyeken a történelem folyamán pápáink és rendi előjáróink némi változtatást engedélyeztek. A legjelentősebb változtatások IV.Miklós (1288-1292.), XIII.Leó (1878-1903.) és VI.Pál (1963-1978.) pápák éveiben történtek. A ma számára a legutóbbi a legfontosabb, amelyről a következő fejezetben részletesen megemlékezünk, sőt a függelékben szőszertint közöljük is.

A regula lényege, alapjai azonban változatlanok maradtak.

- A rend tagjai a világban élnek, egyszerűen és szerényen öltözködjének!

- Szabályok szólnak a büjt és az ima-kötelezettségekről.

- Gyakran szükséges a bűnbánat szentségéhez és a szentáldozáshoz járulniuk.

Rendalapítónk megkívánja, hogy fiai és leányai ne vegyenek részt táncban és látványosságokon!

- A testvérek segítsék egymást, főként a szegényeket és a betegeket!

- Tegyék jóvá, ha valamit jogtalanul szereztek meg!

- Írják meg végrendeletüket!

- Pereskedésüket békességesen intézzék el!

- Ne viseljenek támadó fegyvereket!

- Súlyos ok nélkül ne tegyenek esküt!

- Felvételt csak azok nyerjenek, akiknek nincs adósságuk, illetve azt már megfizették és ellenségükkel megbékültek!

- Férjes asszonyok csak férjük hozzájárulásával vehetők fel!

- A rendtagok világban élő emberek, ezért nem élhetnek kolostori közösségben, de kell, hogy havonta egyszer összejöjjenek közös szentmisére, és egymás épülésére közös ferences oktatáson vegyenek részt!

- A rendi közösségben legyen két testvér: pénztáros és tanácsos, akiket évről évre újból válasszanak!

- Legyen a rendi közösségnek látogatója (vizitátora), aki a testvéreket hibáikra figyelmezteti, a szabályok megtartását sürgeti, szükség esetén hanyagságukat bünteti, illetve a püspökhöz folyamodik.

A harmadik rend történeti kibontakozása

Jelen fejezet forrásmunkájául egy 1947-ben a váci Kapisztrán Nyomdában napvilágot látott "A ferences Harmadik Rend" című, a szerző megjelölése nélküli munka szolgált. "A szerző elrejtette nevét a nagy nyílvanosság elől, csak a szellem győzelméért dolgozott, s hozta életét engesztelő áldozatul szeretteiért, terciárius testvéreiért, édes hazánkért" - írja a bevezető sorokban a könyv kiadója P.Dám Ince.

A szerző utáni legújabb kutatásaim elvezettek a Pannonhalmi Szociális Otthonba, ahol Fr.Kovács Kamill él. Ő P.Dám Ince munkatársa volt, és így nyilatkozott: "E könyv írója P.Lukács Pelbárt, akit az akkori zavaros időkben már bebőrötnöztek és könyvét legajánlatosabb volt név nélkül megjelentetni."

A második forrásmunkám: Mariano Bigi: Magistero dei papi e fraternita seculare (da Pio IX. a Giovanni Paolo II.) Roma, 1985.

A Rend életében évszázadról évszázadra megtaláljuk sajátos küldetését, amely időről-időre más és más volt.

A tizenharmadik század, tehát a rend első évszázadának emberei bizonyos szempontból hasonlóak voltak az apostoli idők embereihez. Az első évszázad hívei szemüket csak a feltámadott Úrra, Jézus Krisztusra szegezték, a XIII. század hívei pedig a "Második Krisztusra", Assisi Szent Ferencre. Csak őt nézték, utánózták és követték.

Tertullián apológiájának sorai nemcsak az apostoli időkre, hanem a ferences mozgalom elindulásának századára is állanak: "Csak tegnap születtem, de mégis betöltöm a föld kerekiségét, és népes családban helyet talál minden nemzet, minden nyelv, minden faj és minden társadalmi osztály."

A szeráfi világi rendet pápák, püspökök és papok védték és oltalmazták, császárok, világi elöljárók pedig támadták főként azért, mert a terciáriusokat ebben a korban felmentették a katonai szolgálat alól, s a hívek tömegesen mentek a fehér hadsereg védőszárnyai alá.

Szent Ferenc világi rendje a XIII. sz. végére számban annyira megnövekedett, hogy az első rend példájára külön rendtartományokkal, főelőjárókkal rendelkeztek, és külön rendi káptalanokat, azaz nagygyűléseket tartottak. Tehát önálló hitbuzgalmi és társadalmi életet éltek.

Szent Ferenc legsajátosabb erénye a szegénység volt. De nemcsak követte ezt az erényt, hanem szerette és gondozta is a szegényeket.

A tizennegyedik században a harmadik rendi otthonok mellett egymásután épültek a kórházak, menhelyek, szeretetotthonok és idősek otthonai, amelyeket a terciáriusok pénzadományaikkal és személyes tevékenységükkel tartottak fenn. A tizennegyedik század elején a terciáriusok az egész keresztény társadalom irányítói lettek.

A tizenötödik században változott, fejlődött a munkarend, mindezt nem egyének, hanem közösségek gyakorolták. A harmadik rendiekből kialakult szerzetesi közösségek tartották fenn és ápolták a szeretetintézményeket.

Ennek jelei már 1295-ben feltűntek, amikor VIII. Bonifác pápa megengedte, hogy a terciáriusok házai közelében oratóriumokat építsenek és ott közösen végezzék a napi zsolozsmájukat. A tizenötödik század végétől ezekből a közösségekből bontakoztak ki azok a férfi és női szerzetes-társulatok, amelyeknek szellemi forrása a ferences harmadik rend szabályzata volt.

De hamarosan jött a jégverés is. A harmadik rend az eretnekség gya-

nújába keveredett, mivel beghinák, beguárdok és fraticellik keveredtek soraik közé. Néhány évi szenvedés után XXII. János pápa (1316-1334.) kivizsgálásának gyümölcseként ártatlanságuk kiderült, és visszaszerezték tiszteletüket és megbecsülésüket.

Nem hallgathatjuk el a belső egység megtörését sem, amely a tizenhatodik század végéig elhúzódott és erős szétforgácsolódást okozott. Ugyanis vita támadt arról a kérdésről, hogy a világiak rendjének vezetése kihez és hova tartozik. A világiakhoz-e, az egyházmegyes papokhoz-e, vagy az első rend férfi szerzeteseihez-e? A vita megtörte az egységet, sértette a szeretetet, akadályozta a jó győzelmet és gyengeséget szült.

A nyugati szakadás éveiben a lelkek elfáradtak, a harmadik rendről kezdtek elfelejtkezni. Számuk erősen megcsökkent. A fogyatkozásról beszámolni nem tudunk, mert számadatokkal csak a legújabb évszázadból rendelkezőnk.

Az ezerhétszázados évek elején XIII. Benedek pápa (1725-29.) némi egységet teremtett, mert úgy döntött, hogy a harmadik rendiek bármelyik ferences ághoz tartoznak is (observánsokhoz, conventualisokhoz, vagy capucinusokhoz) mindannyian ugyanazokban az egyenlő kegyelmi ajándékokban részesülnek.

A Rend legjelesebb tagjai mindenkor sokat fáradoztak a harmadik rend felvirágoztatásáért. A legkiemelkedőbbek a következők voltak: Olaszországban Szent Bonaventura (+1274.), Sziénai Szent Bernardin (+1494.), hazánkban, Németországban és Lengyelországban Kapisztrán Szent János (+1456.), Márkiai Szent Jakab, aki átmenetileg szegedi házfőnök is volt (+1470.), Brindizi Szent Lőrinc (+1619.), Portomaurizioi Szent Lénárd (+1757.).

Az egész XVII. és XVIII. század hasonló képet tár elénk: fények, fellobbanások, azok kialvása, alázatos tevékenység, és főként: ellanyhulás.

XIII. Benedek pápa 1725-ben megjelent bullája buzdítja a híveket a rendbe való belépésre, és a meglevő kiváltságokat újjákkal gyarapítja. Végül a kezdődő újjászületést a fellángoló forradalmak és Napóleon keresztényellenes politikája zavarta meg, mely a terciáriusokat a legkedvezőtlenebb színben tüntette föl.

Várni kellett a Szentlélek kiáradásának kegyelmére és a Szentlélek tüzeének lánggalobbantóira.

XIII. Leó pápa volt az első és legnagyobb fényforrás.

A két utolsó évszázad harmadik rendi felvirágzását jól mutatja az a tény, hogy XIII. Leótól XXIII. Jánosig Szent Péter összes utódja Szent Ferenc hűséges fia, és egyben a rend világi ágának tagja volt.

XIII. Leó pápa tudta és lépten-nyomon szóval és írással hirdette, hogy: "A terciáriusok nemcsak a hitélet ellanyhulását gátolhatják meg, hanem a társadalom újjászületését is ők mozgíthatják elő." 1881 júniusában mondta e szállóigévé vált szavakat: "Amikor a társadalom megújodásáról beszéltek, akkor elsősorban a harmadik rendre gondolok."

Egymás után hangzottak el pápai beszédei, melyet a világi rend terjedése érdekében mondott, egymás után jelentek meg körlevelei, melyeket a terciáriusok érdekében adott ki. Az egyháztörténet összesen négy ilyen levelet tart számon. Nyolc kongresszust hívott össze, melyeken a Rerum novarum szellemében főként a terciáriusok szociális újjászületését tárgyalták meg.

A kongresszusok között a legkiemelkedőbb az 1900-ban Rómában megtar-

tott szentévi kongresszus volt, amelyen hét bíboros, számos érsek és püspök, a ferences rend mindhárom ágának (az observánsok, conventuálisok és a minoriták) egyetemes főnöke és igen sok egyházi és világi terciárius vezető személyiség is megjelent. E hívó sokaságot megmozgató kongresszuson a harmadik renddel kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdéseket megtárgyalták, majd boldogan tértek vissza rendi otthonaikba a gyakorlat megvalósítására.

XIII. Leót a pápai székhelyen X. Szent Piusz követte. Fiatalon, mint salzanói plébános Poverello világi rendjébe lépett. Mantusi püspök korában a rend gondos terjesztőjévé vált. A pápai székhelyen gyakran hirdette, hogy elődjének társadalmi, hitéleti és szociális megújító munkáját akarja folytatni. Igéretét teljesítette.

XV. Benedek pápa negyven éven át viselte Szent Ferenc kordáját, és 1921-ben a harmadik rend megalapításának hétszázadik évfordulóján körlevelet intézett a világ főpapjaihoz, papjaihoz és buzgó híveihez. Tekintélyével buzdította őket a szeráfi korda becsületes viselésére. Legelőbb lélekben - írta - öleljétek át a szegénységet és lélekben viseljétek magatok keresztjeit. A rend nőtagjai pedig mind ruházkodásban, mind viselkedésben legyenek a szemérmesség példaképei.

XI. Piusz pápa már fiatal éveiben - 18 éves korában - a ferences harmadik rend tagja lett. Fiatalságában és idős napjaiban híven szolgálta a ferences eszmét. Amikor milánói érsek lett, örömmel állapította meg, hogy tevékenysége valószínűleg gyümölcsöző lesz, mert azt a ferences jubileum ünnepén, 1921-ben kezdheti el. Ez az év volt Poverello harmadik rendje megalapításának 700. évfordulója.

Pápasága éveiben büszkén és boldogan nevezte önmagát a legidősebb terciáriusnak.

Körleleiben gyakran figyelmeztette mind önmagát, mind híveit: "Milyen életmódra tesz fogadalmat a terciárius? Nem a szigorúságra, nem a közösségi szellem utolsó betűig való megtartására, hanem arra, hogy ebből a szellemből táplálkozzék az egyéni, a családi, és a közösségi életrendünk. Ismertetőjelünk pedig az legyen, hogy a Nagy Király Követének hűséges tanítványai vagyunk." (1932. február 25-én mondott beszédéből)

XII. Piusz pápa a II. világháború papája szilárd, bátor, fegyelmezett, szabályokat és törvényeket tisztelő és szolgáló ember volt. Az egész egyházat ebben a szellemben irányította. Fokozottan a terciáriusokat, akiknek életét új belső szervezettséggel és szabályokkal élénkítette. Ennek az új szellemnek a gyakorlati megvalósítója P. Mária Bello Lénárt ferences generális volt, aki a háborús években, a szenvedésekben megtört harmadik rendiek számát jelentősen növelte, különösen Magyarországon, ahol a visszkapcsolt erdélyi Szent István provinciával a magyar ferences provinciák összefogtak. Azonnal új munkatervet javasoltak, az Actio Catholica évi programját, az egységesítést.

Az egységesítés célja a terciáriusok munkájának felvirágoztatása volt. A történelem folyamán ehhez hasonlóval már máskor is találkozunk, pl. a XIII. és a XIV. században, amikor a harmadik rendiek egyetemes főnököt választottak a közös munka gazdagítására. Valami ehhez hasonló történt a XX. század első felében is. Az 1941. év október 6-án megalakult a három ferences provincia, valamint a kapucinus és a minorita terciáriusainak közös vezetése. Az alakuló gyűlés a belvárosi ferencesek harmadikrendi otthonának nagytermében ült össze, a ferences és kapucinus provinciálisok és egy minorita küldött jelenlétében.

A gyűlésen P. Sándor Vitál erdélyi tartományfőnök elnökölt. A főasz-

talnál ültek még P.Hársligethy-Vinkovits Viktor mariánus, és P.Schrotty Pál kapisztránus tartományfőnök, a kapucinusok részéről P.Medgyessy Dezső tartományfőnök, valamint Szelényi Imre minorita kiküldött. A nagyterem megtelt harmadikrendi igazgatókkal és tagokkal, akik megalakították a terciárius központot. Igazgatójává P.Pusztay Gábor mariánus vizitátort választották. Így döntöttek: a ferenceseknek összhangban kell dolgozniuk! A Szűz Máriáról elnevezett rendtartomány vizitátora P.Pusztay Gábor maradt, a Kapisztrán Szent Jánosról elnevezetté P.Réz Marián, a Szent István provincia vizitátora pedig P.Benedek Fidél lett. Így a közösen vezetett hitélet a háború ellenére is virágzóbbá vált.

Napjaink pápai közül XXIII.János pápa a harmadik rend tagja volt. A II.Vatikáni zsinat megnyitása előtt Assisibe zárandokolt, és az egész zsinatra az Actio Catholica védőszentjének, Szent Ferenc atyánknak a közbenjárását kérte.

XXIII.János és VI.Pál pápák nevét az egyháztörténelem legnagyobb pápai köze sorolhatja. A II.Vatikáni zsinat emelte őket ilyen magasra. Az előbbi magának a zsinatnak megnyitása, 1962. október 11.-e, az utóbbit a zsinat felejtethetetlen záróaktusa, 1965. december 8.-a, valamint a megnyitás és a befejezés közötti tevékenysége. Négy esztendő munkája tizenhat dokumentumot hozott, amelyek felölelték az egyház külső és belső életét. Majd egy évtized múltával egészen megújult egyház tárult elénk.

VI.Pál pápa nem volt terciárius, de nevét beírta a ferences rend történetébe. A Rend vezetői a II.Vatikánum után a harmadik rend reguláját, életszabályait - a zsinat szellemében korszerűvé tették, és VI.Pál pápa 1978.június 24-én jóváhagyta.

I.János-Pál pápa nem volt Szent Ferenc Világi Rendjének tagja, és II.János Pál pápa sem az.

Szeptember 17-én, Szent Ferenc stigmatizációjának ünnepén így szoktunk imádkozni: "Élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem." (Gal 2,20). A ferences lélek így imádkozott 1221-ben is, és így kell élnie, imádkoznia a jövőben is.

A ferences harmadik rend életfeladatai az 1940-es években

A harmadik rendiek világban élő szerzetesek. Minden igaz, jó, szép és nemes szolgálatra kész és alkalmas emberek. Különösen az alább felsorolt erények és életfeladatok végrehajtására törekvők, életük előterében azonban mindenek előtt a magán- és közösségi-ima áll. Ha papok voltak, a zsolozsma-imával eleget tettek a rendi imának is; ha civil emberként éltek, az ima kötelezettségének megfelelték, amennyiben az úgynevezett Mária kis-zsolozsmáját elvégezték; az imént említett mindkettő hiányában tizenkét Miatyánkot, tizenkét Üdvözlégyet, és tizenkét Dicsőséget kellett imádkozniuk.

A magánima mellett a közösségi ima is gyakori volt. Minden hónapban gyűlést kellett tartaniuk közös imával és a közösségi feladatok megbeszélésével.

Szent Ferenc kedvelte az elmélkedő imát is. Elmélkedései középpontjában Krisztus szenvedése és a legméltóságosabb Oltáriszentség imádása állott. Mindkettőre gyakran felhívta követői figyelmét, és azokra maga is példát adott.

A terciáriusok az egyházközség imahátterét alkották. Dám Ince feren-

ces atya elsősorban az ő részükre készítette a "Szeráfi Lángok" című ima-, elmélkedési- és énekeskönyvet. A benne összegyűjtött imákat és elmélkedéseket évszázadról évszázadra a legkiemelkedőbb ferences testvérek írták, ezért sugározzák ezek Szent Ferenc szellemét. P.Ince teológiai tanár gyűjteményként adta az imádkozó magyar hívek kezébe. Az imakönyv terjedelme 1022 lap 13x9. E főimakönyv mellett a ferences szentek tiszteletére is készített olcsó, filléres imafüzeteket az imádkozó hívek számára. Ezeket rendtársai közreműködésével szerkesztette.

A lelkiélet fejlesztésére és gyakorlására nagy gondot fordítottak. Ezt szolgálták a havonta tartott gyűlések exhortációi, és a tartalmas könyvtár, amelynek a rendtagok által választott könyvtárosa volt, aki meghatározott napokon könyvtárórákat tartott.

A gyűléseket a harmadik rendi otthonban tartották, ahol a rendi igazgató, néha a rendtagok, olykor meghívott vendég-előadók az egyház szentjeinek életét, hittudományi és időszerű kérdéseket beszéltek meg.

Minden rendi közösségnek volt könyvtára is, amely egy-két könyvszekrényből állott, ellátva főként ferences könyvekkel, amelyeket a rendtagok magukkal vihettek, maguk és családtagjaik szorgalmasan olvasták. Így bontakozott ki vallásos kultúrájuk, hit- és erkölcsi életük. Meg kell említenünk mind a magánszemélyeknek, mind a rendi közösségnek járó folyóiratokat is, amelyek között a legkiemelkedőbb az 1930-as években a Ferences Közlöny, majd utódja a 40-es években megjelenő Magyar Barát. Mindkettő elsősorban mint a harmadikrendiek folyóirata látott napvilágot.

Minden vallásos ember lelkiéletének legfőbb gondozója és újjáélesztője az évi leligyakorlat. Így volt ez a harmadik rendiek életében is. Évente - rendszerint nagyböjtben - három-négy napon át napi 3-4 elmélkedésben egy ferences lelkiatya vezetésével elmélyülten végiggondolták a vallásos, a ferences és a szerzetesi élet feladatait.

A legfőbb lelkivezetők, akik provinciászerte többször és több helyen leligyakorlatokat tartottak, a következők voltak:

P.Csiszár Teodóz
P.Jagicza Juvenál
P.Kalmár Őzséb
P.Károlyi Bernát
P.König Király Anaklét
P.König Király Kelemen
P.Mészáros Albert
P.Kiss Szaléz
P.Nyizsnyik Mátyás
P.Réz Marián
P.Osly Oswald
P.Szabó Polikárp
P.Szedő Dénes
P.Vándor Gotfrid

Assisi Szent Ferenc élete eucharisztikus szellemben bontakozott és növekedett naggyá. Maga a Szent szokta volt mondani: "...itt az Eucharishtiában keressétek, a legkönnyebben itt találjátok meg, kézzel foghatólag és szemmel láthatólag itt en jelen az Isten. A legtöbb harmadik rendi naponta szentmisén vett részt, napi áldozó volt. Sok helyen, a gyöngyösi templomban például, reggeltől estig félórás váltásban

egésznapos imádásban részesítették a szentségi Jézust.

Assisi Szent Ferenc világban élő fiai és leányai messzemenőleg kiemelkedtek az apostoli élet gyakorlásában, amelyet szakosztályokon belül végeztek. Ezek a szakosztályok a következők voltak: a **sajtó szakosztály**, amelyhez tartozott a katolikus újságok és folyóiratok vásárlása és terjesztése. Legkedveltebb folyóiratuk a Ferences Közlöny, majd a Magyar Barát volt, valamint az Isten Dalosai című kiadvány, és talán a terciáriusoknak volt köszönhető, hogy az utóbbi 1940 és 1949 között 2 360 000 példányban jelent meg és fogyott el. (Vándor Gotfrid: A váci Ferences Kapisztrán-nyomda története. 1987.44.1.)

A kulturális szakosztály a szegények, idősök és betegek gondozását ölelte fel. Ide tartoztak elsősorban az erre rászoruló rendtagok, utánuk az egyházközség szegény és beteg hívei. Ők voltak az Egre Norma mindenkori elsőszámú segítőitársai, a mindenkori "kolduspénz" városi begyűjtői. Az Egre Norma ugyanis a szegénygondozást a városok anyagi támogatásával és a hívek hozzájárulásával, az úgynevezett "kolduspénzzel" oldotta meg. Így szűnt meg egyik hónapról a másikra a városok utcáin járkáló és templomok bejáratánál üldögélő koldusok kéregetése. A hívektől ezt az adományt főképp a terciáriusok gyűjtötték össze.

A liturgikus szakosztály munkálkodási körébe tartozott az egyház liturgikus ruháinak készítése, javítása és tisztítása, a templom takarítása és az oltárok díszítése. Dolgoztak a szép megvalósításáért. A ferences templomok ezért is voltak annyira szépek, tiszták, gondozottak.

A missziós szakosztály. A terciáriusok egyénileg és közösségben imádkoztak, pénzadományukkal és gyűjtésükkel hozzájárultak az evangélium terjesztéséhez, a missziók gyarapodásához. Szent Ferenc officiumának első antifónája így ünnepel: "Ferenc a katolikus és apostoli férfi az evangélium békéjének hirdetője lett." Fiai és követői is ennek szolgálatába állottak.

Mit mond a sematismus és a tabula ?

A sematismus görög, a tabula latin szó; az előbbi hosszabb, az utóbbi rövidebb terjedelmű írásos mű, beszámoló. Mindkettő az egyházi élet adatait tartalmazza. Személyek, papok és szerzetesek, intézmények, templomok, plébániák és társulatok adatait ismertetik. Nyelvezete, hogy minden pap megérthesse, rendszerint latin. Publikálásuk ideje nem meghatározott. A legutóbbi sematismus - a Kapisztrán Szent János ferences rendtartományban - a magyar szerzetesrendek működési engedélyének állami megvonása előtt, 1948-ban jelent meg.

Számunkra már csak azért is fontos, mert a harmadrendre vonatkozó adatokat is tartalmazza, köztük az elöljárók névsorát.

Az 1948-ban megjelent sematismus szerint az állami feloszlítás előtt a harmadrendi igazgatók a következők voltak:

P.Király (König) Anaklét
Budapest - Margit körút

P.Károlyi Bernát
Budapest - Pasarét

P.Majsai Mór
Budapest - Hűvösvölgy

P.Nyizsnyik Mátyás
Baja

P.Hornyak Domonkos
Csongrád

P.Faddy Ottmár
Debrecen I.

P.Csontos Oszkár
Debrecen II.

P.Keresztesi Vilmos
Dunaföldvár

P.Osley Oswald
Eger

P.Németh Lucius
Gyöngyös

P.Zentai Marcell
Hatvan

P.Jenei Jenő
Jászberény

P.Kéri Xavér
Kecskemét

P.Scheider Vencel
Máriagyúd

P.Tamás Krizant
Mátaverebély

P.Kincses Károly
Mohács

P.Réz Marián
Nyíregyháza

P.Jagicza Juvenál
Pécs

P.Tátrai Gyula
Salgótarján

P.Hermann Hermenegild
Siklós

P.Merk Tibor
Simontornya

P.Keresztes Kreszensz
Szigetvár

P.Hangya Henrik
Szeged

P.Áldási Amand
Szécsény

P.Szabó Polikárp
Szolnok

P.Tóth Ottokár
Vác

A felsorolt harmadik rendi igazgatókból a jelen sorok írásakor már csak három él:

P.Faddy Ottmár
Budapest

P.Merk Tibor
Jászberény

P.Áldási Amand
Budapest

A harmadik rend számbeli és tájegység szerinti elterjedése 1949-ben

A szentek életében a megtérés nem ismeretlen fogalom. Igaz a legtöbb szent életében a megtérés nem súlyos bűnnel való szakítást jelentett, hanem a jóból a jobbra történő fordulást. Így beszélhetünk Assisi Szent Ferenc életében is a megtérésről. A jókedvű és tiszta életű ifjú a világ nemes szórakozásainak hátat fordított, és teljesen az Istennek kezdett élni. Ebben állt az ő megtérése.

A lelki élet ezen fokán így kezdett imádkozni: Deus meus et Omnia, Istenem és mindenem; és így kezdett gondolkodni: Vajon tetszetős élet-e Istennek az apostolkodás? Nem jobb lenne-e elmélkedő életet élni? Egyedül Istennel foglalkozni?

Masseus testvérhez fordult ezzel a kéréssel: menjél és kérdezd meg Szilveszter testvért és Klára nővért, hogy mitévő legyenek! Masseus a kérdésnek eleget tett, és mindkettőtől azonos feleletet kapott: "Az Isten Ferenc testvért nemcsak önmaga kedvéért hívta ebbe az állapotba, hanem, hogy más lelkek javát is munkálva sokan üdvözüljenek általa." (Kaposi: Fioretti, 16.fej.41.l. 1924.)

Ferenc ettől kezdve az úgynevezett mixta életet valósította meg, amely az elmélkedés és a tevékenykedés egységből állt.

A rend tagjai az ima és a munka egységében követték a rendalapítót kezdettől fogva napjainkig.

Imádkoztak, hirdették az Isten ígét, kiszolgálatták a szentségeket, tevékenykedtek a külföldi és az itthoni missziókban. A történelem folyamán azonban időnként és helyenként hol az egyik, hol a másik került előtérbe. A ferencesek mindig és mindenhol azt a tevékenységet fejtették ki, ahol és amire az egyháznak a legnagyobb szüksége volt. Így a munkaterületük gyakran változott. -"Az első évszázadban a lelkipásztorkodás jellemezte a rend munkáját. A XIII. és a XIV. században Szent Bonaventura (1221-1277.) és Boldog Ours Scotus János (1266-1308.) nyomán a ferences gondolkodás helyet kapott a középkori híres egyetemek katedráin is. A XIV. és a XV. században a világmissziók vezetésében kapnak főszerepet, de megtaláljuk őket a XVII. - XVIII. század új földrészekén működő misszionáriusai között is. A jezsuita rend feloszlását követő időkben - a XVIII.-XIX.században Közép-Európa középkisiskolai tanárai lettek. A XIX. század végén - a rendi reform után - ismét a lelkipásztorkodás és a missziós feladatok szabták meg hivatásukat." (Dr.Vándor P.Gotfrid: A váci ferences Kapisztrán-Nyomda Története Bp. 1987.2.1.)

Magyarországon a két világháború között a népmissziók hatalmas virágzásnak indultak. A ferencesek között szép számmal akadtak olyanok is, akik állandóan - főként adventben és nagyböjtben - népmissziók tartásával foglalkoztak. Közülük a legkiemelkedőbbek egyike P.Réz

Marián volt, aki 1901. január 1-én Pécsen született, 1917. augusztus 20-án lépett a ferencesek közé, és 1923. augusztus 20-án Gyöngyösön pappá szentelték. Az 1928-ban megjelent sematizmusban már ezt olvassuk: munkaköre misszionárius. Majd ezt követően 1950-ig a népmiszsiók százait tartotta. Az 1941. évi tabulában pedig neve után ez áll: a harmadik rend vizitátora.

Az 1940-es években állította össze az úgynevezett "Harmadik rendi községek törzskönyvét". Ezeket hét darab kisebb-nagyobb jegyzőkönyv-kötetben őrizzük a Budai Levéltárunkban. (1024. Budapest, Mártírok útja 23.) P. Marián szorgalmasan látogatta az egyes harmadik rendi községeket, ahová pedig nem tudott eljutni, oda maga helyett valamelyik rendtársát küldte el.

Búcsúkon, például Mátraverebély-Szentkúton, a jászberényi Porciunkula ünnepén (augusztus 2-án), a szegedi Haviboldogasszony búcsún (augusztus 5-én) és Máriagyűdön is sokszor megjelent az ünnepeken, és az említett jegyzőkönyvi feljegyzések gyakran ilyenkor születtek. E munkám jelen fejeete is az említett "törzskönyvek" alapján készült.

Az egyes körzetközpontok számadatai között nagy az eltérés, és ez természetes is: Gyöngyös és Szeged környéke például 700, Szécsény és környéke 600, Csongrád 15, Debrecen 10 éves ferences múltat tekinthet vissza. Már csak ezért is tartozunk a történelemnek azzal, hogy az általam felosztás előttől megörökítsük az 1940-es évek adatait.

90 A *Dejtár*

III.-adrendi község látogatási kimutatása.

Látogatási idő: 1941 dec 5 (meg. misztis)

Tagszám: férfi 10

nő Fél

ujonc 4 ne 10

Összesen: 138 (Regel volt 80. misztis
beültetett 58)

Körzetben vannak-e
testvérek? Hol és
hányan: —

Mióta van a mostani
előjáróság?: 1941 dec 5 misztis óta - P. Marián Kivérde

Igazgató-neve: Dr. Buday János, apja: Lukács Mária Baza Sándor

Ezújjáró neve: Lukács Mária Baza Sándor

Van-e különös mű-
ködési köre?: Levegőben dívítés, bety Cifjant, misztis
nyitva eladja

Van-e könyvtár? —
Mennyi?: —

Sajtó: Hány Köz-
löny, Sziv és
Istendalosai jár: Körül 2 (meg. elvett 195)

Van-e Missz. Szöv.? néhány taggal
Hány taggal? —

Gyűléseket tart-
nak-e és hol? haza dív Cifjant, Kiből is

Van-e a rendnek
vagyona? nincs

Észrevételek: 1941. évi. misztis

CHARTER ALAP "TÖRZSKÖNYVEK" MEGTARTÁSA, 1941.

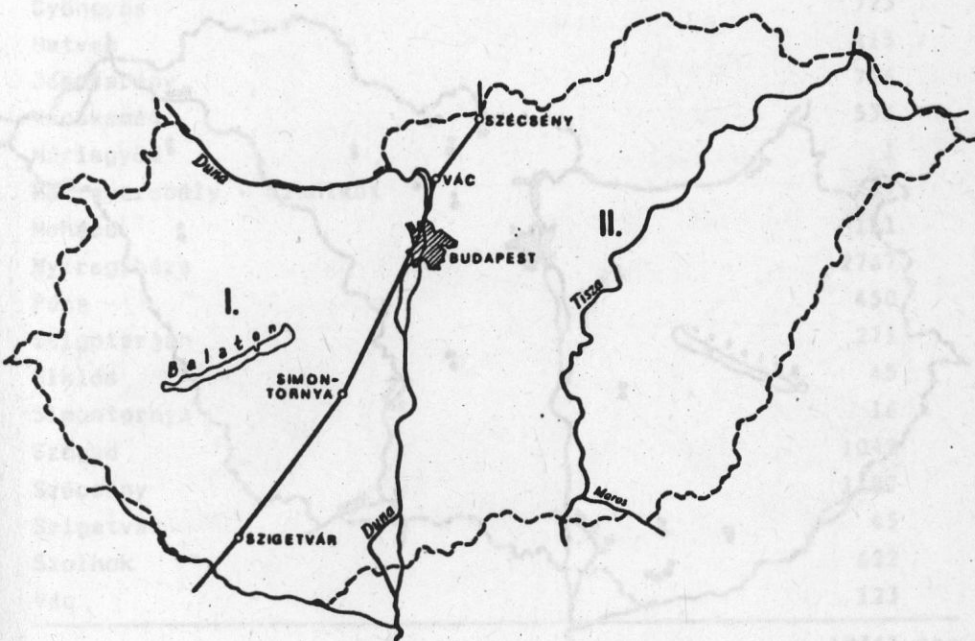
Egy lap

- P. Réz Marián által készített -

"Harmadik rendi törzskönyvekből."

P. Marián kézírása.

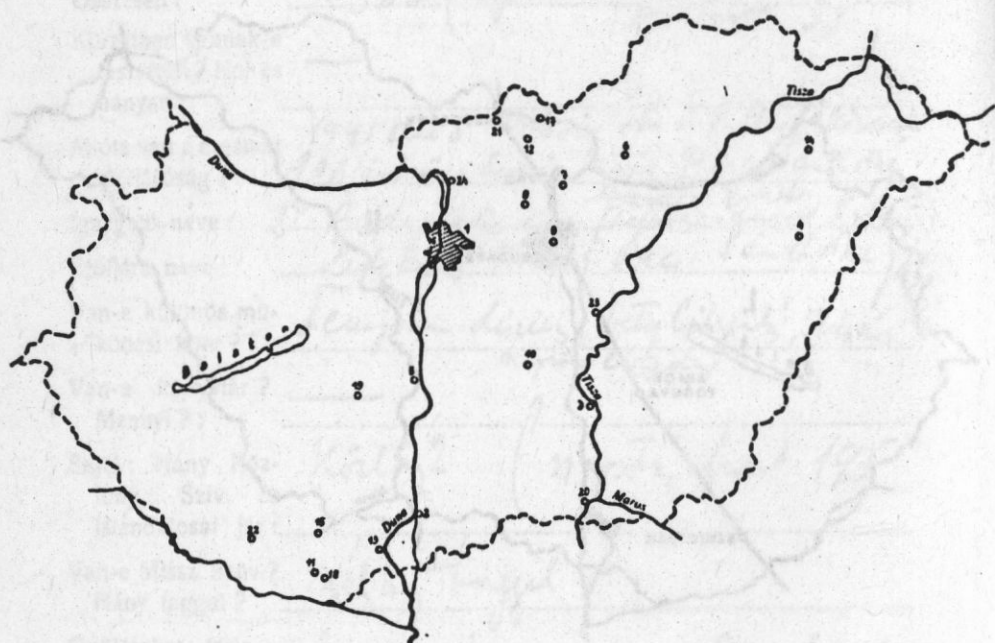
MAGYARORSZÁG FERENCES PROVINCIAI

**I. Szűz Máriáról
elnevezett provincia**

**II. Kapisztrán Szent Jánosról
elnevezett provincia**

A KAPISZTRÁN SZENT JÁNOSRÓL ELNEVEZETT PROVINCIA RENDHÁZAI
(KÖRZETKÖZPONTOK)

1. Budapest
2. Baja
3. Csongrád
4. Debrecen
5. Dunaföldvár
6. Eger
7. Gyöngyös
8. Hatvan
9. Jászberény
10. Kecskemét
11. Máriagyűd
12. Mátaverebély

13. Mohács
14. Nyíregyháza
15. Pécs
16. Pasarét (Budapest)
17. Salgótarján
18. Siklós
19. Simontornya
20. Szeged
21. Szécsény
22. Szigetvár
23. Szolnok
24. Vác

KÖRZETKÖZPONTOK

	tagok száma
Budapest	942
Baja	603
Csongrád	102
Debrecen	269
Dunaföldvár	87
Eger	1201
Gyöngyös	723
Hatvan	415
Jászberény	726
Kecskemét	536
Máriagyűd	1
Mátraverebély - Szentkút	77
Mohács	111
Nyíregyháza	2767
Pécs	450
Salgótarján	271
Siklós	45
Simontornya	16
Szeged	1042
Szécsény	1187
Szigetvár	45
Szolnok	622
Vác	123
Összesen:	12361 tag

Ferences Ifjúság

Pasarét (Budapest)	130	
Debrecen	129	
Szeged	25	284
Összesen: 1949 évben		12645 tag

B U D A P E S T körzetközpont

II. Mártírok útja 23.

tagok száma

Leányközségek:

Óbuda	70
Csillaghegy	29
Gyömrő	7
Magyar Szentföld	15
Pasarét	46
Pomáz	15
Rákospalota	80

Összesen: 1949 évben

942 tag

B A J A **körzetközpont**

tagok száma

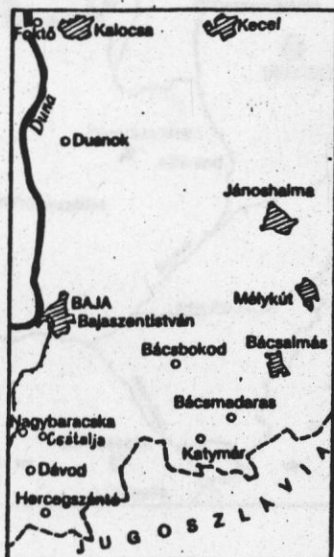
142

Leányközségek:

Cajaszentistván (Baja része)	12
Bácsalmás	6
Bácsbokod	21
Bácsmederes	70
Csátalja	25
Dávod	42
Dusnok	35
Foktő	15
Hercegszántó	16
Jánoshalma	64
Kalocsa	51
Katymár	19
Mélykút	69
Nagybaracska	16

Összesen 1949 évben

603 tag

C S O N G R Á D körzetközpont:

tagok száma

97

Leányközség:

Csanytelek

5

Összesen: 1949 évben

102 tag

DEBRECEN körzetközpont

tagok száma

51

Leányközségek:

Balmazújváros	15
Báránd	20
Debrecen Csapókert	60
Debrecen Szt. Anna	34
Egyek	33
Nyírábrány	18
Püspökladány	25
Újkígyós	13

Összesen: 1949 évben

269 tag

DUNAFÖLDVÁR körzetközpont

tagok száma

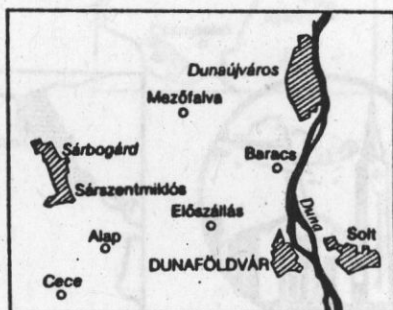
41

Leányközségek:

Alap	15
Baracs	2
Előszállás	2
Hercegfalva (ma Mezőfalva)	2
Sárszentmiklós (ma Sárbogárd)	13
Solt	12

Összesen: 1949 évben

87 tag

E G E R körzetközpont

tagok száma

152

Leányközségek:

Aldebrő	15
Arló	10
Balaton	19
Bekecs	7
Bolyok (Ózd része)	7
Borsodnádásd	7
Borsodszemere (ma Mezőszemere)	65
Borsodszentgyörgy	8
Csokvaomány	10
Edelény	27
Egerbakta	4
Egerfarms	0
Emőd	22
Erdőtelek	37
Feldebrő	0
Felsőtárkány	5
Hejőkeresztúr	24
Heves	71
Hódoscsépány	42
Kál	19
Kápolna	12
Keresztespüspöki (ma Mezőkeresztes)	30

Összesen átvitel

593 tag

áthozat összesen:

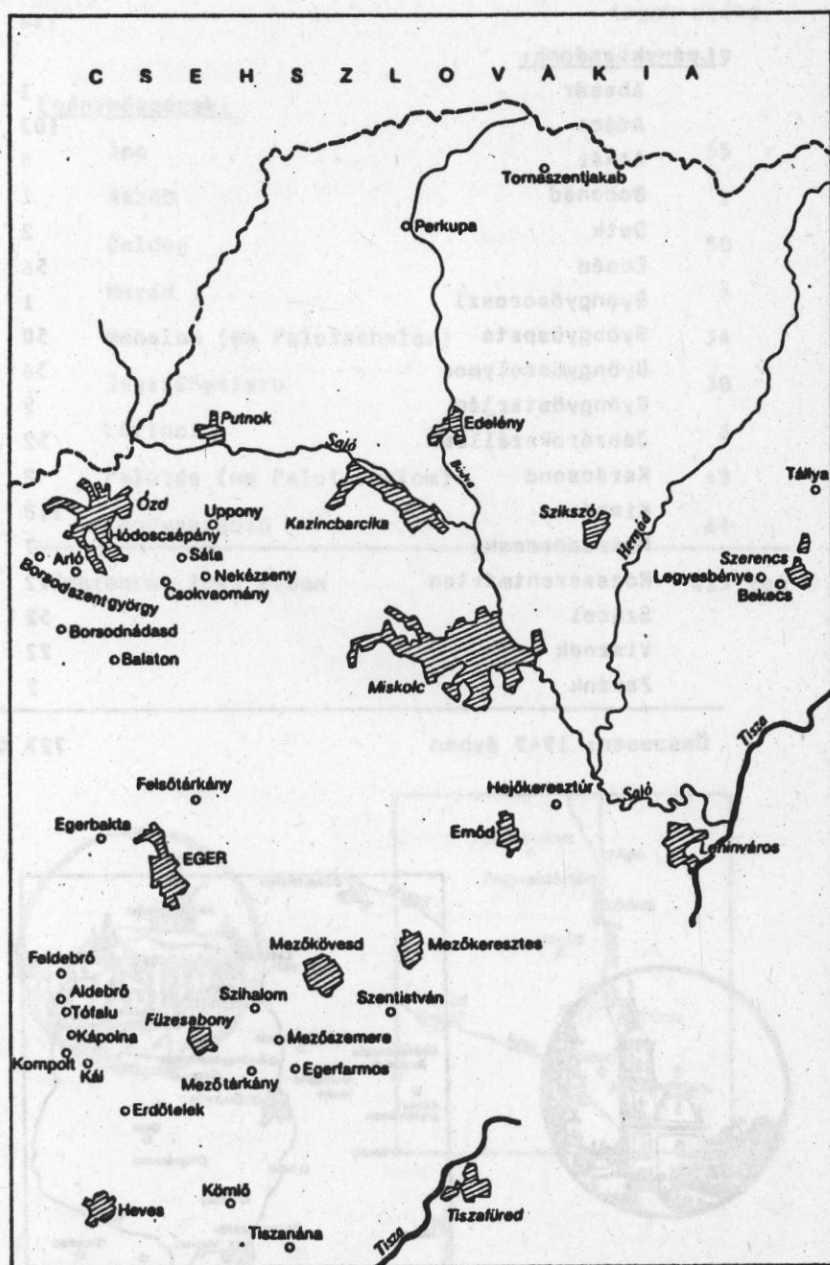
593 tag

Kistálya (ma Tállya)	9
Kompolt	10
Kömlő	34
Legyesbénye	31
Mezőkövesd	266
Mezőtárcány	58
Nagytálya (ma Tállya)	6
Nekézseny	2
Perkupa	21
Sajóvárkony (Úzd része)	41
Sáta	2
Szentistván	6
Szihalom	24
Tiszanána	35
Tófalu	24
Tornaszentjakab	30
Uppony	9

Összesen: 1949 évben

1201 tag

G Y Ö N G Y Ő S körzetközpont

tagok száma

144

Leányközségek:

Abasár	1
Adács	103
Atkár	5
Boconád	1
Detk	2
Ecséd	56
Gyöngyösoroszi	1
Gyöngyöspata	50
Gyöngyössolymos	36
Gyöngyöstarján	9
Jászárokszállás	52
Karácsond	2
Kisnána	118
Mátraderecske	7
Rózsaszentmárton	72
Szücsi	52
Visznek	22
Zaránk	2

Összesen: 1949 évben

723 tag

H A T V A N körzetközpont

tagok száma

119

Leányközségek:

Apc	55
Aszód	2
Boldog	50
Heréd	6
Héhalom (ma Palotáshalom)	34
Jászfényszaru	30
Lőrinci	6
Palotás (ma Palotáshalom)	49
Zagyvaszántó	64

Összesen: 1949 évben

415 tag

J Á S Z B E R É N Y **körzetközpont**

tagok száma

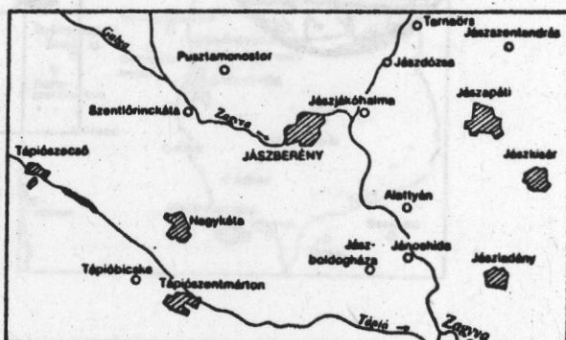
210

Leányközségek:

Alattyán	28
Boldogházi tanyak (ma Jászboldogháza)	30
Jánoshida	36
Jászapáti	3
Jászberény - Hajtai tanyak	38
Jászdózsa	32
Jászjákóhalma	37
Jászladány	60
Jászszentandrás	17
Jáskisér	48
Nagykátá	76
Pusztamonostor	1
Szentlőrinc-kátá	1
Tápióbicske	13
Tápiószecső	50
Tápiószentmárton	29
Tarnaörs	16

Összesen: 1949 évben

726 tag

KECSKEMÉT körzetközpont

tagok száma

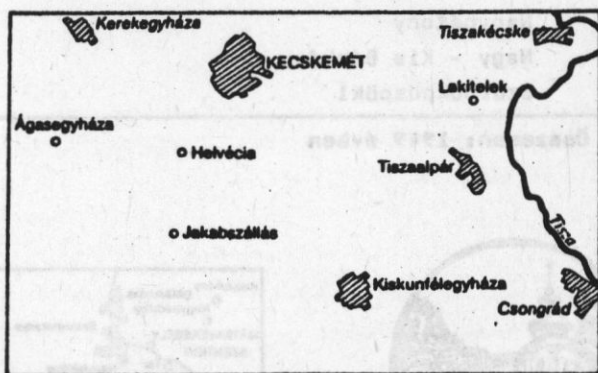
321

Leányközségek:

Ágasegyháza	12
Alpár (ma Tiszaalpár)	32
Helvécia	35
Jakabszállás	47
Kiskunfélegyháza	60
Lakitelek	29

Összesen: 1949 évben

536 tag

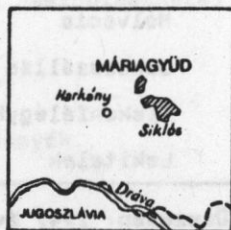
MÁRIAGYÚD körzetközpont

tagok száma

1

Összesen: 1949 évben

1 tag

MÁTRAVEREBÉLY - SZENTKÚT körzetközpont

tagok száma

15

Leányközségek:

Márkháza	25
Mátraverébély	9
Nagybátony	1
Nagy - Kis Bárkány	2
Szurdokpüspöki	25

Összesen: 1949 évben

77 tag

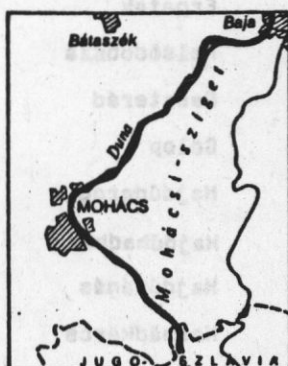
M O H Á C S **körzetközpont**

tagok száma

111

Összesen: 1949 évben

111 tag

NYIREGYHÁZA körzetközpont

tagok száma

89

Leányközségek:

Abaujszántó	2
Berzék	50
Buj	3
Dombrád	3
Érpatak	6
Felsődobsza	40
Geszteréd	33
Golop	120
Hajdúdorog	5
Hajdúhadház	20
Hajdúnánás	52
Hernádkérce	68
Ináncs	26
Jéke	60
Kállósemjén	72
Kemecse	126
Kisvárd	5
Kótaj	174
Levelek	250
Mád	32
Monok	250

Összesen: átvitel

1486 tag

Áthozat összesen:

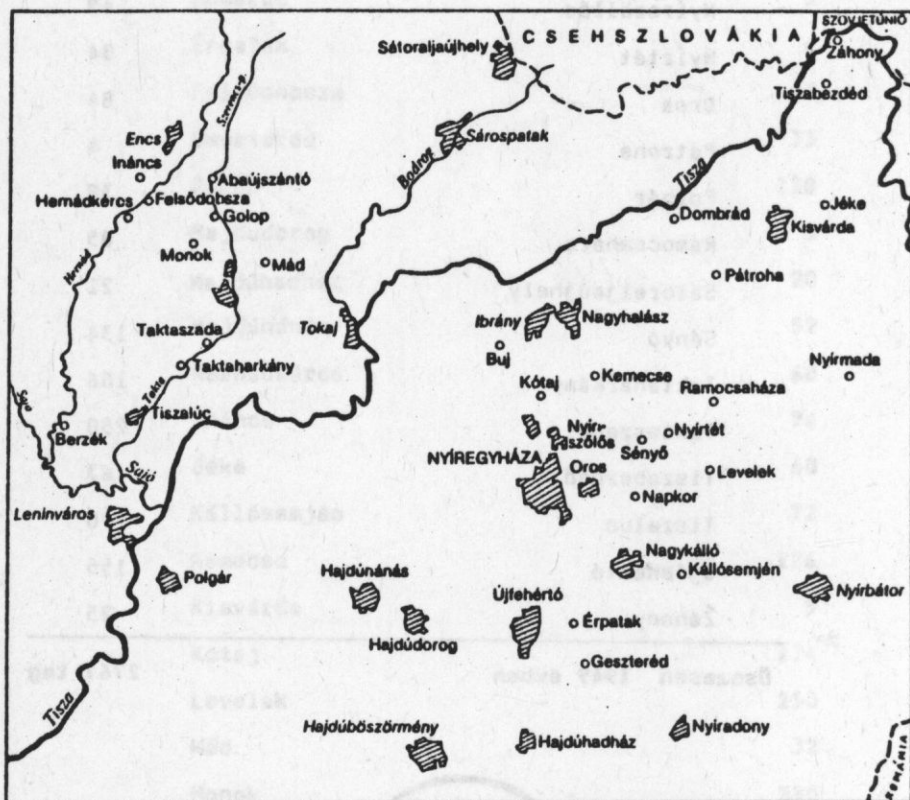
1486 tag

Nagyhalász	1
Nagykálló	2
Napkor	87
Nyíradony	40
Nyírmada	103
Nyírszöllős	49
Nyírtét	34
Oros	84
Pátroha	4
Polgár	38
Ramocsaháza	85
Sátoraljaújhely	21
Sényő	134
Taktaharkány	106
Taktaszada	250
Tiszabezdéd	63
Tiszaluc	0
Újfehértó	155
Záhony	25

Összesen 1949 évben

2767 tag

P É C S körzetközpont

tagok száma

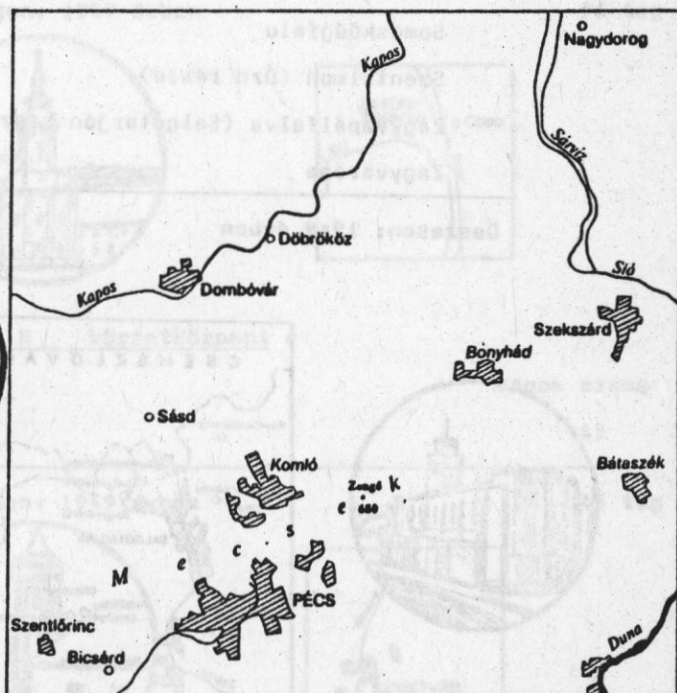
210

Leányközségek:

Bicsérd	27
Dombóvár	53
Döbrököz	42
Mecsekjánosi (ma Komló része)	4
Nagydorog	11
Sásd	22
Szekszárd	60
Szentlőrinc	21

Összesen: 1949 évben

450 tag

SALGÓTARJÁN körzetközpont

tagok száma

146

Leányközségek:

Baglyasalja (Salgótarján része)	2
Etes	1
Hangony	21
Homokterenye	12
Karancsalja	1
Karancsberény	6
Kissikátor	10
Mátranovák	3
Nádújfalu (Mátraterenye része)	1
Recsk	34
Salgóbánya	6
Somoskőújfalu	1
Szentsimon (Ózd része)	18
Zagyvapálfalva (Salgótarján része)	8
Zagyvaróna	1

Összesen: 1949 évben

271 tag

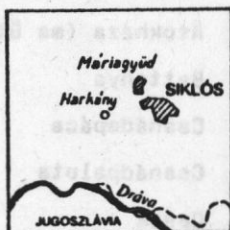
S I K L Ó S körzetközpont

tagok száma

45

Összesen: 1949 évben

45 tag

S I M O N T O R N Y A körzetközpont

tagok száma

16

Összesen: 1949 évben

16 tag

S Z I G E T V Á R körzetközpont

tagok száma

45

Összesen: 1949 évben

45 tag

S Z E G E D körzetközpont

tagok száma

213

Leányközségek:

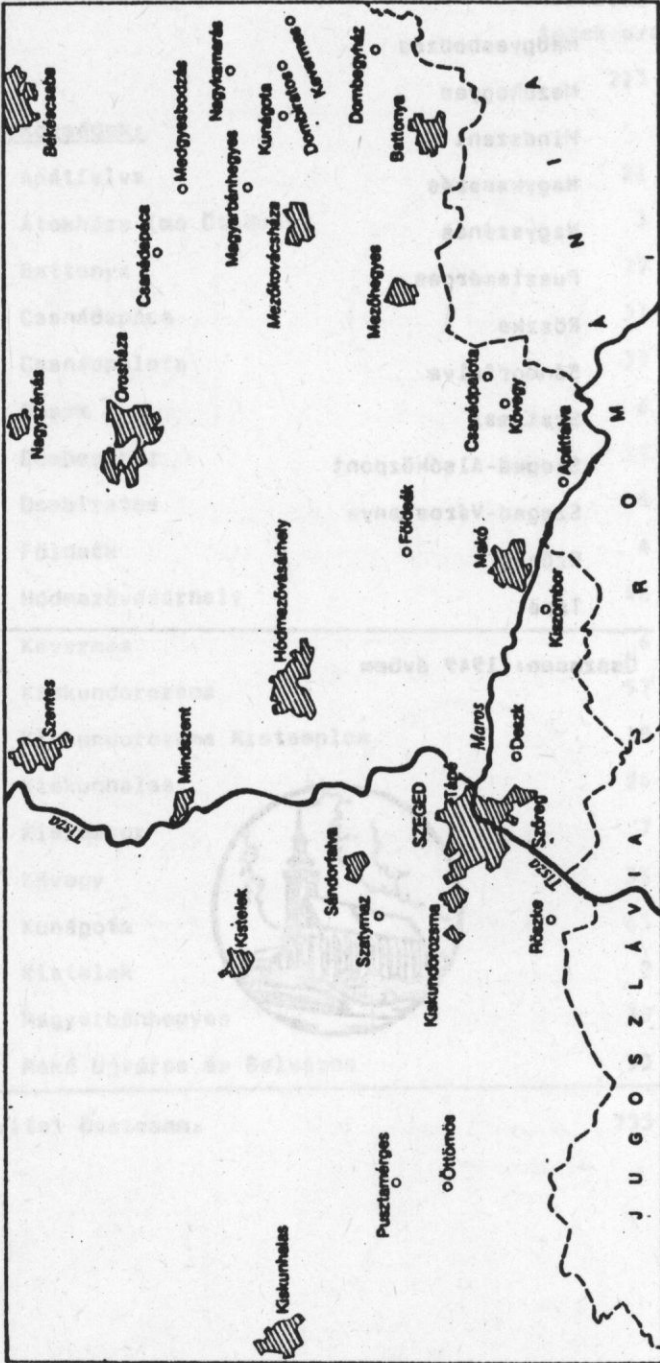
Apátfalva	21
Átokháza (ma Öttömös)	3
Battonya	77
Csanádapáca	31
Csanádpalota	33
Deszk	6
Dombegyház	12
Dombiratos	4
Földeák	4
Hódmezővásárhely	46
Kevermes	6
Kiskundorozsma	57
Kiskundorozsma Kistemplom	18
Kiskunhalas	24
Kiszombor	7
Kövegy	36
Kunágota	63
Kistelek	2
Magyarbánhegyes	39
Makó Ujváros és Belváros	33

átvitel összesen:

735 tag

áthozat összesen:	735 tag
Medgyesbodzás	18
Mezőhegyes	4
Mindszent	48
Nagykamarás	36
Nagyszénás	1
Pusztamérges	3
Röszke	13
Sándorfalva	28
Szatymaz	19
Szeged-Alsóközpont	3
Szeged-Várostantya	55
Szóreg	23
Tápé	56
Összesen: 1949 évben	1042 tag

S Z É C S É N Y körzetközpont

	tagok száma
	127
<u>Leányközségek:</u>	
Balassagyarmat	28
Cserháthaláp	84
Cserhátsurány	31
Dejtár	119
Drégelypalánk	51
Egyházasgerge	39
Endrefalva	9
Herencsény	35
Hugyag	70
Ipolytarnóc	55
Ipolyvece	27
Karancskeszi	4
Karancsság	30
Litke	34
Ludány - Halászi (ma Ludányhalászi)	54
Mihálygerge	4
Mohora	99
Nagylóc	14
Nagymaros	3
átvitel összesen:	917 tag

áthozat összesen:

Nógrádmarcfal

Nógrádmegyer

Nógrádsípek

Nógrádszakál

Nógrádverőce (Verőcemaros)

Nőtincs

Órhalom

Patak

Pösténpuszta (Ludányhalászi)

Rimóc

Szécsény-felfalu

Varsány

917 tag

20

20

3

2

3

41

38

81

6

7

8

41

Összesen: 1949 évben

1187 tag

S Z O L N O K körzetközpont

tagok száma

107

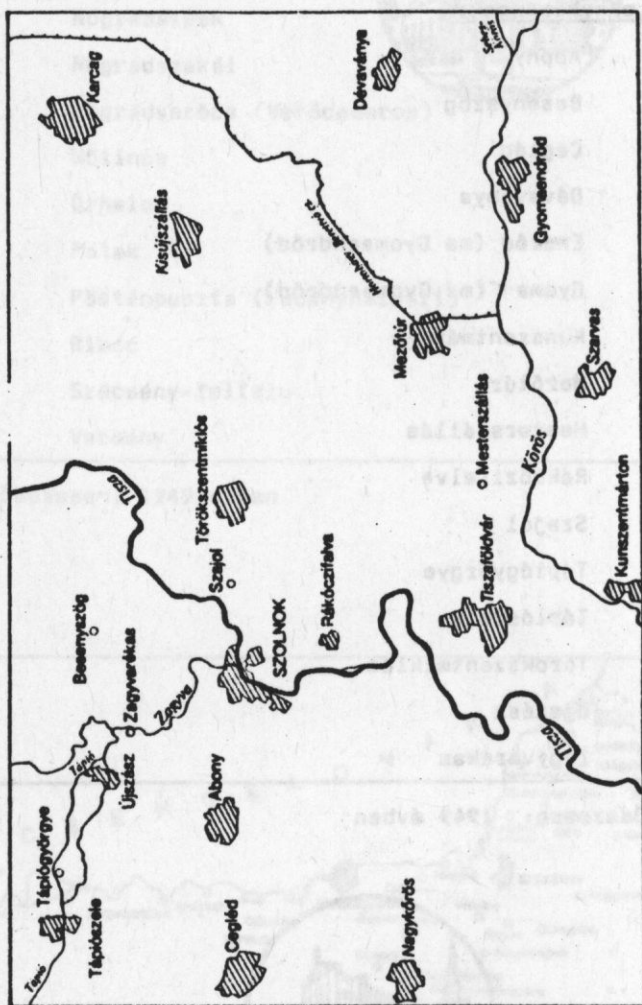
Leányközségek:

Abony	96
Besenyszög	43
Cegléd	56
Déaványa	21
Endrőd (ma Gyomaendrőd)	33
Gyoma (ma Gyomaendrőd)	4
Kunszentmárton	48
Mezőtúr	26
Mesterszállás	7
Rákóczi falva	25
Szajol	13
Tápiógyörgye	36
Tápiószele	17
Törökszentmiklós	34
Újszász	2
Zagyvarékas	54

Összesen: 1949 évben

622 tag

V Á C körzetközpont

tagok száma

53

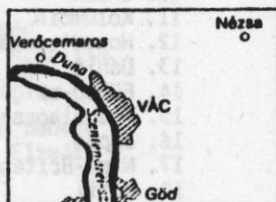
Leányközsége:

Nézsza

70

Összesen: 1949 évben

123 tag

A Földkeresség harmadik rendjének számadatait
- a ferences központ által kiadott - következő könyv tartalmazza:

"Ordine Franciscano Secolare

III Capitolo Generale del Consiglio Internazionale Congresso Interna-
zionale"

Roma - "Seraphicum", 1982. 159.lap

A Világi Ferences Rend számokban (1982)

Ország	aktív tagok	novi- ciusok
1. Argentina	2200	250
2. Ausztria	7696	91
3. Ausztrália- Új-Zéland	2400	110
4. Közép-Afrikai Köztársaság	145	39
5. Brazília	21796	-
6. Kanada (fr.)	17133	324
7. Kanada (ang.)	1763	209
8. Kína-Makao-Taiwan	80	-
9. Hong-Kong	205	-
10. Chile	1500	30
11. Kolumbia	2480	250
12. Horvátország	14822	-
13. Dánia	50	-
14. Fülöp-szigetek	987	-
15. Franciaország	10000	-
16. Japán	1200	104
17. Nagy-Britannia	3800	72
18. Haiti	164	7
19. India	23000	2100
20. Írország	13000	200
21. Olasz. (conv.)	17000	360
22. Mexikó	163538	2934
23. Hollandia	2300	-
24. Paraguay	7500	185
25. Peru	4000	400
26. Portugália	3884	217
27. Dominikai Közt.	15000	419
28. Dél-Afrika	1200	-
29. Szlovénia	1050	35
30. Spanyolo.	39415	415
31. U.S.A	40000	-
32. Venezuela	3800	115
33. Zaire	510	53
34. Zambia	3716	-
35. Egyéb	400000	-
Összesen:	827334	8919
Magyar. (1948)	24778	-

Egyéb: Belgium, Bolívia, Dél-Korea, Costa-Rica, Salvador, Ecuador, Etiópia, NSZK, NDK, Guatemala, Honduras, Olaszország (OFM, Cap., TOR), Kenya, Libanon, Madagaszkár, Mauritius-szk., Mozambik, Nicaragua, Panama, Lengyelország, Porto-Rico, Réunion-szk., Szingapúr-Malaysia, Sri-Lanka, Tanzánia, Vietnam.

**Assisi Szent Ferenc Világi Rendjének
legnagyobbibjai**

Assisi Szent Ferenc rendje azon szerzetes rendek közé tartozik, amely a legtöbb szentet és boldogot adta a világegyháznak. A háromtagozatú rend szentjeinek és boldogainak száma a háromszázat meghaladja.

Az itt felsorolt szentek, boldogok és emberi nagyságok rövid életrajza megtalálható P. Lukács Pelbárt OFM "A ferences harmadik rend" című munkájában. Budapest, 1947. "A Magyar Barát" kiadása. (Lásd a jelen munka 5. lapját!)

A harmadik rend kiemelkedő szentjei:

Merici
Szt. Angéla
+1540

Svéd
Szt. Brigitta
+XIV.sz.

De Sabran
Szt. Elzeár
+1325

Magyarországi
Szt. Erzsébet
+1231

Portugáliai
Szt. Erzsébet
+1336

De Paul
Szt. Ferenc
+1507

Szalézi
Szt. Ferenc
+1622

Chantal
Szt. Franciska
+1641

Római
Szt. Franciska
+1440

Mariscotti
Szt. Jácint
+1640

De la Salle

Szt. János

+1719

Don Bosco

Szt. János

+1888

Vianney

Szt. János

+1859

(Jeanne d'Arc)

Szt. Johanna

+1431

Kottolengo

Szt. József-Benedek

+1842

Labré

Szt. József-Benedek

+1783

Borromei

Szt. Károly

+1548

Genovai

Szt. Katalin

+1510

Svéd

Szt. Katalin

+1373

Piacenzai

Szt. Konrád

+1351

Szt. Krisztina

+1310

Szt. Lajos király

+1270

Gallo

Szt. Mária-Franciska

+1791

Parédeszi
Szt. Mária Magdolna
+1645

Kortónai
Szt. Margit
+1297

Szt. Nándor király
+1257

X.Szt. Piusz pápa
+1914

Szt. Rókus
+1327

Viterbói
Szt. Róza
+1252

Morus
Szt. Tamás
+1536

Szt. Zita
+1288

A harmadik rend kiemelkedő boldogjai

Folignói
B. Angéla
+1309

Marscianói
B. Angelina
+1435

Toskánai
B. Bertalan plébános
+?

B. Davanzato plébános
+1205

Pesaroi
B. Ferenc
+1350

De Sabran
B. Delfina
+1358

Cortardo
B. Ferrini jogász
+1902

Luneli
B. Gellért
+1299

Villemagnai
B. Gellért
+1265

Cerchi
B. Humiliána
+1307

B. Henrik dán király
+1418

Galantini
B. Ipoly
+1620

B. Jakoba nővér
+XIII.sz.

Valois
B. Johanna
+1510

Maille
B. Johanna-Mária
+1414

Pizzai
B. János
+1433

Kafasso
B. József
+1860

Caltagironei
B. Lucia
+1400

Albertoni
B. Ludovika
+1533

B. Luchsius
+1241

Höss
B. Mária-Kreszcencia
+1744

Peraroi
B. Micheline
+1365

Furcapalénei
B. Miklós
+1449

Faenzai
B. Novellon
+1280

Sziénai v. Fésős
B. Péter
+1289

Lullus
B. Rajmund
+1315

Giraul
B. Szeverin
+XVII.sz.vége

Poppi
B. Torello
+1282

B. Tomasuccie
+1377

Toszkáni
B. Veriána
+1242

Furcapalnei
B. Vivald
+XV.sz.

A harmadik rend kiemelkedő emberi nagyságai

Batthyány-Strattmann László
herceg, orvos
+1931

De Mun Albert
gróf, a munkáskérdés apostola
+1914

Ferrarai András Károly
bíboros
+XX.sz.

Kolombus Kristóf
Amerika felfedezője
+1592

La Pa Hong
a szegények barátja
+XX.sz

Necchi Lajos
orvos, egyetemi tanár
+1930

Ozanam Frigyes
egyetemi tanár
+1853

Szalvadori Gyula
egyetemi tanár
+1920

Függelék

SVENT FERENC VILÁGI RENDJÉNEK REGULÁJA

I. Fejezet

Szent Ferenc Világi Rendje

- 1 Az Egyházban a Szentlélek által életre keltett lelki családok között (1), a ferences család magában foglalja Isten népének azon tagjait, akik felismerik magukban a Krisztus követésére szóló hivatást Assisi Szent Ferenc módjára és szellemében.(2)

Különböző formákban és módokon, de közösségben és kölcsönös egymáshoz közeledésben ösztönzik megtestesíteni Assisi Szent Ferenc karizmáját ma az Egyház életében és küldetésében.

- 2 Ezen családon belül sajátos helye van Szent Ferenc Világi Rendjének, mely úgy mutatkozik be mint egy, az egész világon elterjedt, szervezett közösség, amely nyitva áll minden keresztény előtt.

Ennek a Rendnek testvérei és nővérei a Szentlélektől indítva saját világi állapotukban akarják megvalósítani a szeretet tökéletességét, és elkötelezik magukat arra, hogy az Evangélium szerint éljenek Szent Ferenc példájára és az Egyház által elismert Regula szerint.(3)

- 3 Ennek a Regulának az a célja, hogy Szent Ferenc Rendjét a mai világ adottságain belül az Egyház igényeihez és elvárásaihoz igazítsa, mint ahogy ezt megtették folyamatosan az 1221-es "Életprogram" óta - mely a Világi Rend első alapjait rakta le - a különböző "Regulák", melyeket IV.Miklós és XIII.Leó pápa hagytak jóvá.

Ennek a Regulának a magyarázata a Szentszékre tartozik, konkrét megvalósítása pedig az általános rendi szabályokra, és az egyes közösségek statútumaira.

II. Fejezet

Életformák

- 4 A világi testvérek Regulája és életszabálya ez: élni a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliuma szerint, követve Assisi Szent Ferenc példáját, aki számára Krisztus lett Istennel és az emberekkel való életének inspirálója.(4)

Krisztus, az Atya szeretetének ajándéka az Út, mely az Atyához vezet, Ő az igazság, melybe a Szentlélek által lépünk be, Ő maga az élet, melyet bőségben hozott.(Jn 3,16; 14,6)

A világi ferencesek mindent megtesznek, hogy az Evangéliumot gyakran olvassák, és hogy az Evangélium igazságait az életbe ültessék át, mindennapi életüket pedig újra meg újra az Evangéliumhoz mérik.(5)

- 5 Igyekezzenek elismerni Krisztus eleven és hatékony jelenlétét testvéreikben, a Szentírásban és a liturgiában.Eucharisztikus életükben az

a hit indítsa és vezesse őket, mely Szent Ferencet arra készítette, hogy ezeket írja: "Ebben a világban Isten Szent Fiából nem látok egyebet, mint az Ő Szent Testét és Véréti"

- 6 A keresztség által, melyben meghaltak és feltámadtak Krisztussal, az Egyház élő tagjai lettek, de sajátos elkötelezettségük révén most még szorosabban kapcsolódnak hozzá.
- Szent Ferencről indítatva és vele együtt az Egyház megújítására kaptak meghívást. Ezért elkötelezik magukat, hogy egységben élnek a pápával, a püspökökkel, a papokkal, a bizalom szellemétől áthatott olyan dialógusban, mely nyitva áll az apostoli kezdeményezésekre.(6)
- 7 Mint bűnbánó testvérek és nővérek,(7) éppen hivatásuk értelmében, az Evangélium életerejétől áthatva gondolatvilágukat és cselekedeteiket, Krisztuséhoz alakítják abban a gyökeres belső változásban, melyet az Evangélium "megtérésnek" nevez. Az emberi gyöngeség miatt mindent naponta újra kell kezdeni.(8)
- A belső megújulás útján a kiengesztelődés szentsége (a gyónás) a Mennyei Atya irgalmának kiváltságos jele és ugyanakkor kegyelmek forrása.(9)
- 8 Jézus az Atya igazi imádója, példájára ezért az imádságot és az elmélkedést életüknek és cselekedeteiknek lelkévé teszik. (10)
- Hogy újra átélhessék Krisztus életének titkait, melyben ők is részt vesznek az Egyház szentségi életében, főleg az Euchariszián keresztül, belekapcsolódnak az Egyház liturgikus imájába úgy, ahogy azt az Egyház nekik ajánlja.
- 9 Ferenc kiváló szeretettel viseltetett Szűz Mária, az Úr alázatos szolgálóleánya iránt, aki mindig kész volt az Úr ígéit befogadni és hívásait követni. Azt akarta, hogy lelki családjának oltalmazója és védője legyen (11). A világi ferencesek azzal fejezik ki az Úr Édesanyja iránt lángoló szeretetüket, hogy utánozzák tökéletesen szükséges lelkületét és bizalommal, figyelmesen imádkoznak hozzá (12).
- 10 Jézus megváltó engedelmességével egységben, aki akaratát Atyja akaratába helyezte, hűségesen töltik be állapotuknak megfelelő kötelességeiket az élet különböző helyzeteiben. Követni fogják a szegény és keresztrefeszített Krisztust, akiről tanúságot tesznek még a nehézségekben és üldözésekben is (14).
- 11 Krisztus Mennyei Atyjában bízva maga és Édesanyja számára a szegény és alázatos életet választotta (15), ugyanakkor a teremtet világ iránt értékelő és tisztelő figyelmességet tanúsított. A világi ferencesek is az anyagi gazdagságról lemondva használják azt, amit birtokolhatnak, tudatában lévén, hogy az Evangélium szerint csak kezelői Isten gyermekeinek javára azoknak a javaknak, melyek rájuk vannak bízva.
- Így a nyolc boldogság szellemében, "vándorként és jövevényként" az atyai ház felé vezető úton vigyázni fognak, hogy a birtoklás és uralkodás minden vágyától szabadok maradjanak (16).
- 12 Mint az eljövendő világ tanúi, hivatásukhoz hűségesen azon lesznek, hogy a szív tisztaságát megszerezzék, hogy még szabadabban szerethessék

Istent és testvéreiket (17).

- 13 A Mennyei Atya minden emberben Fia vonásait látja, aki elsőszülött a sok testvér között (Róm 8,29). Ugyanígy a világi ferencesek alázatos szívvel és udvariasan fogadjanak minden embert, mint az Úr ajándékát (18) és Krisztus képe mását.
- A testvériség átérzése képessé teszi őket arra, hogy örömmel egyenlőnek tekintsenek minden embert, főleg a legkisebbeket, akik számára próbáljanak a Krisztus által megváltott teremtményekhez (19) méltó életfeltételeket teremteni.
- 14 Hivatásuk arra szólítja fel őket, hogy minden jóakarató emberrel együttműködve egy testvéribb és evangéliumibb világot építsenek, hogy eljöjjön Isten országa. Annak tudatában, hogy "aki Krisztust, a tökéletes embert követi, maga is egyre emberibbé (humánusabbá) válik", gyakorolják feladataikat hozzáértéssel s krisztusi szolgálat szellemében (20).
- 15 Egyéni életük, bátor egyéni és közösségi kezdeményezéseik által legyenek jelen és vegyenek részt az igazságosság előmozdításában, különösen a nyilvános élet területén és ne habozzanak ezért elkötelezni magukat konkrét és hitükkel összeegyeztethető formában (21).
- 16 Úgy értékeljék a munkát, mint egy ajándékot és mint eszközt, mely által részt vehetnek a teremtésben, a megváltásban és az emberi közösség szolgálatában (22).
- 17 Családjukban a békesség, a hűség és az élet tiszteletének ferences szelleme szerint éljenek arra törekedve, hogy mindezekben a Krisztusban már megújult világ jele legyenek (23).
- Különösen a hitvesek, akik a házasság szentségének kegyelmeiből élnek, mutassák meg a világnak Krisztus szeretetét Egyháza iránt. Minden gyermekük egyéni hivatására figyelve nyitottan, egyszerű keresztény nevelés által örvendezve járják végig velük együtt az emberi és lelki fejlődésük útjait (24).
- 18 Tiszteljenek minden élő és élettelen teremtményt, mert azok "jelenést hordoznak a Fölséges Istenről" (25). Azon legyenek, hogy a velük való visszaélés kísértését elkerülve eljussanak a testvériség ferences felfogására, mely kiterjed az egész világmindenségre.
- 19 Mint a béke hordozói, érezzék kötelességüknek azt szakadatlanul megteremteni. Keressék párbeszédben az egység és a testvéri egyetértés útjait, bízva az emberben élő isteni mag jelenlétében, valamint a szeretet és a megbocsátás átalakító hatalmában (26).
- Mint a tökéletes boldogság hírnökei, minden körülmények között azon fáradozzanak, hogy másoknak örömet és reménységet adjanak (27).
- A Feltámadt Krisztus adja meg nővérünknek, a halálnak igazi értelmét; mint a Feltámadott tagjai, derűs lélekkel várják az Atyával való végleges találkozást

III. Fejezet

Közösségi élet

Szent Ferenc Világi Rendjének felépítése

- 20 Szent Ferenc Világi Rendje különböző szintű egységekből áll: helyi, területi, nemzeti és nemzetközi csoportokból, mely csoportok mindegyike jogi személynek számít az Egyházon belül. Az ebben a Regulában és a Konstitúcióban előírt normák kapcsolódnak egymáshoz és alkotnak egészet.
- 21 Különböző szinteken a közösséget a Tanács és a felelős testvér vagy nővér vezeti, akiket a már elkötelezett tagok választanak a Konstitúció szerint.
- Ez az egy időre szóló megbízatás a testvéri közösség, és minden egyes tag szolgálatát, a felelősség vállalását és a rendelkezésre állást jelenti.
- A közösségek maguknak adnak belső szerkezeti felépítést tagjaik és a vidék igényeihez igazodva, az illetékes Tanács és a Konstitúció felügyelete illetve irányítása mellett.
- 22 A helyi közösséget hivatalosan kell megalapítani, mely az egész Rend alapsejtje lesz, és látható jele az Egyháznak, mely szeretet-közösség. Ez a közösség legyen a tagok számára melegágya az egyházas érzület elmélyítésének, és a ferences hivatás kibontakozásának, melynek hordozói, és legyen a világban való apostolkodásuk éltetője (28).

A Rendbe való belépés

- 23 Aki felvételét kéri Szent Ferenc Világi Rendjébe, forduljon a helyi közösséghez. A felvétel a Tanácsra tartozik
- A Rendbe való belépés fokként történik. Ez a következőkből áll: egy bizonyos bevezetési, ismerkedési idő, azután legalább egyéves képzés és végül az elkötelezés a Regula szerinti életre. Ez a haladás és fejlődés egyébként kell, hogy nyomot hagyjon az egész közösség életmódján is.
- Ami a végleges elkötelezettséghez megkívánt korhatárt és a Rendhez való tartozás külső jelét illeti, a helyi statutumokban rögzített normákhoz tartásuk magukat (29).
- Az elkötelezettség természeténél fogva végleges.
- Azok a testvérek és nővérek, akik sajátos nehézségekkel küzdenek, testvéri párbeszédben tárgyalják meg ügyeiket a helyi közösség tanácsával. Ez a tanács az illetékes a közösség tagjainak felvételét, illetve elbocsátását illető minden kérdésben a Konstitúciók által pontosan előírt módzatok szerint.

A fejlődést és a közösséget előmozdító összejövetelek

- 24 Hogy a Rend tagjai között megerősödjék a közösség, a Tanács rendszeresen szervezzon összejöveteleket és gyakori találkozásokat nemcsak a Világi Rend tagjai, hanem más ferences csoportok tagjai között is, főleg az újabbakkal, akik keresik a nekik legmegfelelőbb eszközöket,

hogy ferences és egyházi életüket fejlesszék és hogy mindannyian egyre több lendületet vegyenek a testvéri életből.

Az ima által ez a testvéri közösség magában foglalja a meghalt testvéreket és nővéreket is.

- 25 A Rend életéhez szükséges mindenféle kiadást (működés, munkadíj, karbantartás) közösségi és testvéri szellemben vállaljanak magukra a testvérek és nővérek, akik hozzájárulásukat anyagi lehetőségeiknek megfelelően adják meg. A helyi közösségek vegyenek részt a különböző szinten működő tanácsok kiadásaiban.

- 26 A kölcsönösség, az egység és a kölcsönös felelősség konkrét jeleként a meghatározott szintű tanácsok a Konstitúcióban meghatározott rendelkezéseknek megfelelően keressenek alkalmas és felkészült szerzeteseket lelki gondozásuk céljából. Ezért forduljanak a négy ferences család előjáróihoz, akikkel Szent Ferenc Világi Rendje századok óta élő és testvéri kapcsolatban állt.

Hogy előmozdítsák a ferences karizmához és ehhez a Regulához fűződő hűséget és hogy a közösség élete nagyobb segítséghez jusson, a Megbízott (vagy Felelős) testvér vagy nővér meghatározott időben az illetékes előjárótól kérjen egy szerzetest életük felülvizsgálására - lelkipásztori vizitációra - és a Felelős testvérektől pedig alkalmas világiakat, testvéri vizitációra a tanáccsal egyetértésben és a Konstitúciónak megfelelően.

"És ha valaki megtartja ezeket, az égben teljék be a fölséges Atya áldásával, a földön pedig teljék szeretett Fiának áldásával, a vigasztaló Szentlélekkel..."

Szent Ferenc áldása

Rövidítések

1. A szentírási rövidítéseket lásd: A Biblia, Szt.I.Társ.,Bp.1973.

2. Egyházi dokumentumok

AA = (Apostolicam Actuositatem) Határozat a világi hívek apostolkodásáról

GS = (Gaudium et Spes) Lelkipásztori Konstitúció az Egyház és a mai világ viszonyáról

LG = (Lumen Gentium) Dogmatikai Konstitúció az Egyházzal

PO = (Presbiterium Ordinis) Határozat a papi szolgálatról és életéről

3. Szent Ferenc írásai és a ferences források

Adm = (Admonitiones) A Szent intelmek

1Cel = Celandi Tamás első életrajza Szent Ferencről

2Cel = Celandi Tamás második életrajza Szent Ferencről

EpF II = (Epistola ad Fideles II) Az összes hívekhez intézett levél II.

JS = (Legenda Trium Sociorum) A három társ legendája

RB = (Regula Bullata) a megerősített Regula

RnB = (Regula non Bullata) a meg nem erősített Regula

Jegyzetek

- (1) vö. LG 43
- (2) vö. XII. Piusz buzdító beszéde a III. Rendiekhez 1956.VII.1.
- (3) vö. AA 4
- (4) vö. 1Cel 115
- (5) vö. AA 30
- (6) vö. VI. Pál beszéde a III. Rendiekhez
1971.V.19. III.
- (7) vö. 3S 39, 60
- (8) vö. PO 18
- (9) vö. AA 4
- (10) vö. AA 4
- (11) vö. 2Cel 198
- (12) vö. LG 67. AA 4
- (13) vö. LG 41
- (14) vö. LG 428
- (15) vö. EpF II.5
- (16) vö. Róm 8,24; LG 74
- (17) vö. Adm 16,2; EF II.70
- (18) vö. 2Cel 85; EpF II.26; RnB 7,13
- (19) vö. Mt 25,40; RnB 9,3
- (20) vö. LG 31; GS 93
- (21) vö. AA 14
- (22) vö. GS 67; RnB 7,4; RB 5,1
- (23) vö. A XIII. Leó által jóváhagyott Regula II.8
- (24) vö. LG 41; AA 30
- (25) vö. 1Cel 80
- (26) vö. A XIII. Leó pápa által jóváhagyott Regula II.9; 3S 14; 58
- (27) vö. RnB7,15; Adm 21,1-2
- (28) vö. XII. Piusz pápa beszéde a III. rendiekhez 1956.VII.1.
- (29) vö. 1Cel 22

VI. Pál pápa örök emlékezetül

Az Assisi Pátriárkának nevezett Szent Ferenc életében, de még di-csőséges halála után is sok hívőben fölkelte a vágyat, hogy az álta-la alapított szerzetesrendben szolgáljon Istennek. A hívek sokaságát is vonzotta arra, hogy elkötelezzék magukat teljes mértékben, ahogy csak világi életük megengedi nekik.

Valóban, elődünk XI. Pius szavaival: "úgy tűnik, hogy nem volt szent akiben az Úr Jézus képe és az evangéliumi életforma nagyobb hasonlósággal felragyogott volna, mint Szent Ferencben. Őt, aki a Nagy Király hírnökének nevezte magát, "második Krisztusnak" mondták, mert személyé-vel kortársai és az eljövendő századok elé Krisztus képét állította. E-zért él ma is szemünk előtt, és élni fog az egész utókor számára." (Rite expiatis kezdetű enciklikájából, 1926. április 30.)

Ma is, amikor mindenütt a könnyelműség tanai ütik fel fejüket, és olyan törekvések erősödnek meg, amelyek az embert eltávolítják Istentől és a természetfeletti valóságoktól, a ferences karizma igen élő marad az Egyház és az egész emberi közösség javára: állapíthatjuk meg örömmel.

A négy ferences család tíz év alatt közös munkával dolgozott, hogy Szent Ferenc Harmadik Rendjének, vagy ahogy most nevezik Szent Ferenc Világi Rendjének Reguláját összeállítsa. Ez a vállalkozás a mai idők változásai és a II. Vatikáni Egyetemes Zsinat által elindított ilyen i-rányú útmutatások és biztatások miatt indult. A munka végeztével a Fe-rences Rendek generálisai arra kérték minket, hogy hagyjuk jóvá a Regu-lát. Néhány elődünk, s közülük a legutóbbi XIII. Leó példájára szívesen elfogadtuk, hogy kedvező választ adjunk erre a kérésre.

A Szerzetesek és Világi Intézmények Szent Kongregációjának - mely gondosan megvizsgálta a jelenlegi szöveget - véleményét kikértük, és mi magunk is figyelmesen mérlegeltünk mindent. Bízunk abban, hogy az Assi-si Csodálatos Embere által meghirdetett életprogram új impulzust kap ettől és új virágzásnak indul: és érett megfontolás után és a tárgy teljes ismeretében ezen levelünkkel jóváhagyjuk és apostoli hatalmunk-nál fogva megerősítjük Szent Ferenc Világi Rendjének ezt az életszabá-lyát (Reguláját), és megadjuk neki apostoli jóváhagyásunk hatályát, feltéve, ha a szöveg megfelel a Szerzetesek és Világi Intézmények Szent Kongregációjának levéltárában őrzött eredeti szövegnek, melynek első szavai így szólnak: "A lelki családok között...", utolsó szavai pedig: "...a Konstitúciókkal megegyezésben."

Ugyanezen levelünkkel apostoli hatalmunknál fogva érvénytelenítjük az előző Regulát, melyet egykor Szent Ferenc III. Rendje Regulájának neveztek. Azt akarjuk, hogy ez a jelen dokumentum tartós hatályú legyen és hogy mind a jelenben, mind a jövőben teljes hatást érjen el anélkül, hogy bármit is ellene vethetnénk.

Róma, Szent Péter sírjánál, apostoli pecsétünkkel hitelesítve 1978. június 24-én, pápaságunk 16. évében.

L-S
prot. 35224

Jean Villot bíboros államtitkár

Befejezés

A zárszóban köszönetet mondok mindazoknak, akik személyes segítségükkel, könyveikkel, jegyzeteikkel és levélbeli felvilágosításaikkal segítségemre voltak. Természetesen most is, mint előző három könyvemben olyan forrásmunkákat igyekeztem felhasználni, amelyek eddig napvilágot még nem láttak. E forrásmunkák megtalálhatók a Budai Ferences Könyv- és Levéltárban (Budapest, Mártírok útja 23. 1024) és a Ferences Hit-tudományi Főiskola Könyvtárában (Bp. Pasaréti út 137. 1026)

A nyújtott segítséget már az egyes fejezetek elején igyekeztem feltüntetni és megköszönni. Most a befejezésben elsősorban Fekete Viola magyar nyelv- és irodalom szakos tanárnak és térképszerkesztőnek mondok köszönetet, aki munkámat nyelvi szempontból lektorálta, majd - rendem iránti tiszteletből - segítségemre volt a térképek gondos és szép elkészítésében.

Másodsorban köszönetet mondok Dr. Soós Ányos ferences tanárnak, aki annak idején - 1948-ban - a Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett rendtartomány templomairól és rendházairól egy sorozat tusrajzot készített, és jelen munkám ékesítésére bocsájtott.

A zárszóból nem hagyhatom ki Földváriné, Budinszky Mária gépirónőnek, és három ferences kispap gépirónak Bernardin, Dénes és Lóránt testvérnek a nevét sem, akik - idős koromra való tekintettel - segítségemre voltak.

Legfőként tartományfőnökömnek P. Hegedűs Kolosnak mondok köszönetet, mert munkám anyagi kiadásait fedezte.

Végül két író rendtársam P. Dám Ince és P. Lukács Pelbárt szavaival és emléküik felelevenítésével búcsúzom, akik igen sokat tettek harmadik rendi testvéreinkért:

"Szeressük rendünket, mint jó gyermekek szeretik családjukat. Ismer-tessük meg másokkal, szeretessük meg, terjesszük, de védjük is meg. Így számíthatunk Szeráfi Atyánk segítségére és megértésére."

Dícsérvétek Istent, mindem teremtményei,
hálaszóval hódoljatok szerelmének,
szolgáljátok, ahogy kell
és alázatos szívekkel
szeressétek!

Tartalomjegyzék

Előszó.....	2
Szent Ferenc három legnagyobb alkotása: az első, a második és a harmadik rend.....	3
A harmadik rend szabályai 1221-ből.....	4
A harmadik rend történeti kibontakozása 1221-től napjainkig.....	5
A ferences rend életfeladatai 1940-től 1950-ig.....	8
Mit mond a sematizmus és a tabula?.....	10
A terciáriusok számbeli és tájegység szerinti elterjedése a Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett rendtartományban (1949)....	12
A Világi Ferences Rend számadatai az egész Földkerekségen 1982-ben.....	46
Assisi Szent Ferenc Világi Rendjének legnagyobbjai: szentek, boldogok és emberi nagyságok.....	47
Függelék: Assisi Szent Ferenc Világi Rendjének Regulája VI. Pál pápától.....	53
Befejezés.....	60
Magyar nyelvű tartalomjegyzék.....	61
Latin nyelvű tartalomjegyzék.....	62

Index

Praefatio.....	2
Tria Opera S. Francisci maxime insignia: Ordo primus, Secundus et Tertius.....	3
Constitutiones Tertii ordinis ex anno 1221.....	4
Evolutio Tertii Ordinis historica ab anno 1221 usque ad hodiernum diem.....	5
Vitae Studia Tertii Ordinis ab anno 1940 usque ad annum 1950.....	8
De quo loquuntur Schematismus et Tabula?.....	10
Diffusio Tertii Ordinis numero et secundum regiones in Provincia de S. Joanne a Capistrano nuncupata (1949).....	12
Ordo Franciscanus saecularis in calculis in toto Orbe Terrarum anno 1982.....	46
Ordinis S. Francisci Assisiensis Saecularis sodales clarissimi: Sancti, Beati et Celebritates humanae.....	47
Appendix: Regula Ordinis S. Francisci Saecularis a Summo Pontifice Paulo VI. promulgata (1978).....	53
Conclusio.....	60
Index in lingua hungarica.....	61
Index in lingua latina.....	62